

LÁZÁRY RENÉ SÁNDOR

Arany-kori fragmentum

*Munkál bennem hit, bizalom,
Mint holtágon vízimalom:
Az sem pihen –
Zúg, dohog a vad semmiben.*

*Munkám maradt hevenyészett,
Sok papiros bepenészlett,
Félbe-szerbe –
Magtáramat szél septe.*

*Mint elámult, néma gazda
Kőesők tüntén a gazra,
Szertenézek –
Kedvem űrlő fecskefészek.*

*Nincs aratni, sem vetésre
Több időm, hisz egyre késve,
Percre, szóra –
Rosszul járok, kerge óra.*

*Mintha volnék mintagazda,
Bár gazdátlan kint fakaszt a
Szó a versből –
Végül elhagy, sorsa eldől...*

*Jégverés múltán a szótlán,
Szép valóság oly valótlán
Íz a légben –
Ennyit írtam... Így elég, nem?*

*Minden puszta munka: vázlat,
Törmelék, csak unt varázslat,
Hit, bizalom –
Semmit őrlő vízimalom.*

Marosvásárhely, 1915. május 18.

Változatok vereségre, télre

KÖLTŐNEK ÜDV, HA SZÓTLANABB...

*Költőnek üdv, ha szótlanabb ma, néma,
Ha nem fönt harsog, súlyt visz lépte lenn,
Ha verdiktum s valóltan anatóma
Sem bírja versre – úgyis képtelen
Ő helyrehozni azt, mit torz hatalmak
Eltévesztettek, melléfogtak itt –
Az államfőknek dolga volna... Hallgat...
Rendezzék őket! Tereljék foglyaik
Más rendbe, elzárt rendszerekbe újra!
Ők tudják, ők tűnődtek eleget –
Merenghettek már rajta, szerre fújva
Köz-szájukon hideget, meleget –
Hogy kit mi hat meg, mért, s mit ér a mákony
Lágyult lelkeknek téli éjszakákon?*

DE MOST A KÖLTŐK NÉMASÁGA...

*De most a költők némasága többet
Nyom hősi szónál – üdvösebb talán
Hallgatni, míg bösz küldetésbe göbbedt
Száj harsog, ám a győzők asztalán
Úgyis halomban áll terv, téma, térkép,
Áthúzható jog, átrajzolható
Jövő, határ, jelentés, séma, mérték,
Törlendő számsor, vágy, rabolt adó,
Népeknek sarca, sorsa, melyre bölcs fők
Bólintgatnak már báli székeken –
Hatalmak tévedését helyre költők
Úgysem hozhatnák, bármily képtelen
Verdiktjük, hisz nagy államférfiak vak
Szolgái csak hazátlan, téli fagynak.*

(Marosvásárhely, 1919. november 5-én. Bizonytalan dolog. Aztán mégis, sokszor lemásoltam, helyben, közeli barátaimnak, de eljuttattam Tordára, Kolozsvárra, Zilahra, Aradra, Váradra, Szatmárra, és még Nagybányára is, de nagy titokban, roppant titkosan, némelykor csak az „Alexandros”, ám esetenként az eléggé rejtélyesnek tűnő „Lazarus Rénatus” szignóval is körültekintően ellátván...)

LÁBJEGYZET LÁZÁRY RENÉ SÁNDOR VERSEIHEZ

Lázáry René Sándor 1859. szeptember 17-én született Kolozsvárott. 1890-től már főleg Marosvásárhelyen élt – Marossárpatakon hunyt el 1929 októberében. Költői műveinek és írott hagyatékának méltó felfedezése még hosszú ideig váratott magára. Verseinek legelső (bár elenyésző) része csak 1992 augusztusában került elő a marosvásárhelyi Molter-hagyatékából, aztán később kisebb és nagyobb adagokban, de szinte véletlenszerűen, hosszan lappangó, korabeli (részben családi, részben baráti) hagyatékokból is. Igen terjedelmes, bár eléggé szétszórt lírai életműről lévén szó, még a Lázáry-versek és verstördékek, változatok meg másolatok, átirások és fordítások, vagy a prózai fragmentumok számát tekintve sem bocsátkozhatunk elhamarkodott számításokba, sem előzetes mérlegelésekbe, mert a mármár egészen mutakozó szövegtömeg még újabb meglepetéseket is tartogathat – földolgozása roppant időigényes, hosszú évekre rúghat, ám kétségtelenül folyamatban van. *(Közzéteszi: Kovács András Ferenc.)*

